

ظرفیت‌های بی‌ظنیر زیارت حسینی در تقویت جبهه مقاومت و تبیین آرمان‌های انقلاب اسلامی

اربعین؛ تجدید بیعت امت اسلام برای آزادی قدس و زمینه‌سازی ظهور

اجتماع عظیم اربعین حسینی امسال در شرایطی برگزار می‌شود که پیوند ملت‌های مسلمان و جبهه مقاومت بیش از گذشته استحکام یافته است. حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی مصباح یزدی، عضو هیئت علمی مؤسسه امام خمینی(ره)، در یادداشت پیش‌رو راهپیمایی اربعین را فرصتی بی‌ظنیر برای تبیین چهره پلید استکبار، پرهیز از تفرقه و اعلام آمادگی برای نبرد با صهیونیسم می‌داند و به تشریح وظایف زائران در این همایش بین‌المللی می‌پردازد:

امسال در حالی اجتماع عظیم جهانی اربعین سیدالشهدا(ع) تشکیل می‌شود که عالم اسلام به تازگی مراسم سوگواری سیدالشهدای انقلاب اسلامی را در ایران و عراق برگزار کرده است.

شهادت آن بزرگمرد که شباهت‌هایی با شهادت سید و سالار شهیدان داشت، پیام انقلاب اسلامی را بیش از پیش جهانی و پیوند امت اسلامی را مستحکم‌تر کرد. ملت آگاه عراق با تشییع پیکر پاک امام شهید، پیوند عمیق خود را با آرمان‌های انقلاب اسلامی بیشتر کرد. به همین دلیل، امسال ظرفیت بیشتری برای ارتباط همدلانه و مؤثر و تبیین آرمان‌های انقلاب و چگونگی تداوم آن در زیارت اربعین وجود دارد.

معرفی چهره پلید رژیم صهیونیستی و آمریکای جهان‌خوار و ضرورت پرهیز از فریب آنان و پذیرش ذلت تسلیم و ضعف در عرصه‌های مختلف علمی، نظامی، اقتصادی، امنیتی و فرهنگی، تقویت روحیه خودباوری، امید، اعتماد و اتکا به خدای متعال در سایه توسل به اهل بیت عصمت و طهارت(ع)، همراه با ایمان به نصرت الهی و قطع امید از جبهه کفر و نفاق و عدم ترس از آن‌ها، درس‌آموزی از واقعه کربلا و شناختن کربلاهای امروز و فردایی که امت اسلام با آن‌ها مواجه است، تجدید بیعت با رهبر معظم انقلاب اسلامی، باورمندی به توانایی‌های امت اسلام و ضعف و ناتوانی دشمن و آشنایی با نقشه‌های شوم او، اعلام آمادگی برای دفاع از مظلومان و مستضعفان و نبرد با صهیونیسم غاصب تا آزادی قدس شریف، همبستگی و تقویت جبهه مقاومت در همه بلاد اسلامی، از لبنان، سوریه، عراق و ترکیه تا یمن، بحرین، ایران، پاکستان و افغانستان، پرهیز از تفرقه و اختلاف و سرگرم شدن به مسائل فرعی و حاشیه‌ای و اتحاد حول محور ولایت برای نابودی دشمن مشترک اسلام و ارزش‌های انسانی، مهم‌ترین محورهایی هستند که می‌بایست در تعاملات و گفت‌وگوهای صمیمانه میان برادران و خواهران از همه کشورهای اسلامی شرکت‌کننده در این راهپیمایی عظیم مد نظر قرار گرفته و هر کسی به فراخور توان و بیان خود درصدد تبیین آن‌ها برآید، ایجاد پوشش‌های میلیونی برای اعلام آمادگی برای خونخواهی نایب امام عصر(عج) و نبرد با دشمنان اسلام و بشریت و اعلام وفاداری به آرمان‌های انقلاب اسلامی، در سطح بین‌المللی می‌تواند بسیار اثرگذار باشد.

همان گونه که ملت ایران با الهام از راهپیمایی اربعین و مواکب آن و با حضور خیابانی طی پنج ماه سد مستحکمی در برابر استکبار و ایادی داخلی آن ساختند، ملت‌های مسلمان در سایر کشورها باید از تجارب ملت ایران در مبارزه و مجاهدت در راه خدا درس بیاموزند و با تقویت باورهای اسلامی خود، درصدد رفع موانع و زمینه‌سازی برای بسط اسلام در عرصه‌های اجتماعی باشند، بدان امید که با این زمینه‌سازی جهانی، شرایط برای ظهور موفور‌السرور منجی عالم بشریت، حضرت بقیة‌الله‌الاعظم‌روحی و ارواح‌العالمین له‌الغدا هر چه سریع‌تر فراهم شود.

کسانی که توفیق حضور در این مراسم بی‌ظنیر معنوی و سیاسی را پیدا می‌کنند مجاهدت‌های کسانی را که در این راه از نثار جان و مال و فرزند و آبرو دریغ نکردند به یاد داشته باشند و آن‌ها و نیز جاماندگان از این راه را در ثواب این عمل بزرگ شریک گردانند، بدان امید که مورد عنایت و شفاعت شهدا و شریک در اعمال خیر دیگران باشند. «زَوَّجْنَا اللَّهُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ وَ شَفَاعَتَهُ وَ جَعَلْنَا مِنَ الطَّالِبِينَ بَيَّارَهُ مَعَ الْإِمَامِ الْمُتَّقِظِ (عَجَل) اللَّهُ فَرْجَهُ الشَّرِيفَ».

خبر

نخستین موکب رضوی باروق میزبان زائران اربعین شد دبیر کانون‌های خدمت رضوی شهرستان باروق از برپایی نخستین موکب امام‌رضاع(ع) این شهرستان برای میزبانی شبانه‌روزی از زائران اربعین حسینی خبر داد.
اباسلت عبدالحجیمی، دبیر کانون‌های خدمت رضوی شهرستان باروق استان آذربایجان غربی در گفت‌وگو با آستان‌نیوز اظهار کرد: این موکب با مشارکت خادمیاران و یاوران رضوی برپا شده و تا پایان اربعین حسینی به‌زائرانی که از مسیر جاده‌سرچم به سمت مرزها تردد می‌کنند، خدمت‌رسانی خواهد کرد.
وی افزود: ۴۰۰ خادمیار و یاور رضوی در قالب شیفت‌های ۲۴ ساعته در این موکب حضور دارند و خدمات خود را به‌صورت شبانه‌روزی به مسافران ارائه می‌کنند.
عبدالحجیمی تصریح کرد: توزیع چای، شربت و آب آشامیدنی از جمله خدمات پیش‌بینی شده برای زائران بوده و امکان استکان آنان نیز در مساجد و حسینیه‌های شهرستان فراهم‌شده‌است.
دبیر کانون‌های خدمت رضوی شهرستان باروق خاطرنشان کرد: برپایی این موکب با هدف مشارکت در میزبانی از زائران حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) و باهمکاری خادمیاران و یاوران رضوی انجام شده و فعالیت آن تا پایان ایام اربعین ادامه دارد.

ریحانه عامل نیکار
در شرایط کنونی کشور آنچه موجب روشن شدن راه برای ملت ایران است رجوع به رهنمودهای رهبران کشور ایران اسلامی است، یکی از مهم‌ترین توصیه‌های رهبری انقلاب اسلامی که در روزهای اخیر بیان شده، مفهوم مقاومت است؛ بحثی که در ادبیات بنیان‌گذاران انقلاب اسلامی ایران سابقه‌ای مفصل دارد. حضرت آیت الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی فرمودند: «... امروز که ملت‌های جهان از ظلم و بیداد دولت آمریکا و صهیونیست‌های جانیپنکار و نابودکننده حرث و نسل به ستوه آمده‌اند، راهی جز جهاد و مقاومت، پیش‌رو نمانده است و پایداری در این راه، نصرت موعود الهی را نصیب مجاهدان راه‌حق خواهد کرد...وَكُنْ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرَ الْمُؤْمِنِينَ» (۴/۰۵/۱۴۰۵)؛ پاسخ به نامه اعلام بیعت و وفاداری دبیرکل و رزمندگان مؤمن و شجاع حزب الله، مفهوم مقاومت در اندیشه انقلاب اسلامی، مفهومی تک‌ساختی و صرفاًسیاسی یا نظامی نیست، بلکه شبکه‌ای از معانی به‌هم‌پیوسته را دربر می‌گیرد که از میدان نبرد تا میدان فرهنگ، از عرصه اجتماع تا ساحت جان و از ایستادگی جمعی تا مراقبت معنوی فردی امتداد می‌یابد. در این چارچوب، مقاومت نه فقط واکنشی به فشار و سسلطه، بلکه روشی برای حفظ هویت، صیانت از ایمان، جلوگیری از فرسایش درونی و استمرار در مسیر حق تلقی می‌شود. به همین دلیل، هر جا سخن از جهاد و پایداری به میان می‌آید، در کنار آن باید از بصیرت، استقامت، ذکر، دعاو مراقبت از بنیان‌های فرهنگی نیز سخن گفت. آنچه در ادامه می‌آید، برشی از بیانات رهبر شهید ملت ایران است تا پیوند میان میدان، معنا، ایمان و پایداری روشن‌تر دیده‌شود. مقاومت، هم پاسخ ملت‌های آزاده به ظلم و تحمیل است، هم شرط حفظ موجودیت فرهنگی جامعه، هم ضرورت مراقبت از فرسایش روحی انسان، و هم نتیجه پیوند دائمی مبارزه با معنویت، از این منظر، مقاومت صرفاً یک تاکتیک مقطعی نیست، بلکه مکتبی فکری و عملی است که در رفتار فردی، حیات اجتماعی وفاق تمدنی یک ملت معناپیدای می‌کند.

مقاومت در برابر ظلم و تحمیل

رهبر شهید انقلاب، مکتب امام(ره) را «مکتب مقاومت» می‌نامیدند؛ ایشان مقاومت را به عنوان پاسخ طبیعی و ناگزیر ملت‌ها در برابر ظلم، اشغال و زورگویی مطرح می‌کنند و با اشاره به مینای قرآنی آن می‌فرمایند: «بندۀوقتی به این خصوصیت امام نگاه می‌کنم و به آیات قرآن مراجعه می‌کنم، می‌بینم امام حقیقتاً بسیاری از آیات قرآن را با همین ایستادگی خود و مقاومت خود معنا کرده.» (۱۴/۳/۱۳۹۸) در ادامه فرموده‌اند: «مقاومت، واکنش طبیعی هر ملت آزاده و باشرف در مقابل تحمیل و زورگویی است.» (۴/۳/۱۳۹۸). موضوع مقاومت در برابر دشمن دارای جایگاهی ویژه در اندیشه شهید حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای است. ایشان مقاومت را نه یک انتخاب حاشیه‌ای، بلکه منطق عزتمندانه ملت‌های آزاده معرفی می‌کنند.

مقاومت فرهنگی و پاسداری از ایمان

در ساحت اندیشه‌ای رهبر شهید، مقاومت فرهنگی به

گفت‌وگو

عنوان لایه‌ای بنیادی‌تر از مقاومت و شرط حفظ هویت دینی و اجتماعی مطرح می‌شود. قائد شهید ملت ایران می‌فرمایند: «مقاومت وقتی گفته می‌شود، فوراً ذهن می‌رود به مقاومت نظامی و امنیتی و امثال این‌ها. خب بله، آن هم قطعاً مقاومت است، اما بالاتر از آن، مقاومت فرهنگی است. حصار فرهنگی، خاکریز فرهنگی در کشور اگر سست باشد، همه چیز از دست خواهد رفت... آماج این حرکت هم درست همان چیزی است که مایه و هسته اصلی ایجاد نظام اسلامی شد؛ یعنی ایمان دینی، آماج این است.» (۳۱/۵/۱۳۹۵) از این منظر، دفاع از فرهنگ و ایمان یکی از عمیق‌ترین میدان‌های پایداری و مقاومت است.

استقامت و جبران فرسایش‌های روحی

انسان به‌باور بستر روحی و روانی اش انسان است و ایستادگی و پایداری حقیقی، بدون مراقبت دائمی از جان و معنویت انسان دوام نخواهد یافت. رهبر شهید ملت ایران با اشراف به همه نیازهای بشری می‌فرمایند: «دل و جان ما در برخورد با حوادث روزمره زندگی، به طور دائم در حال فرسایش است. باید حساب این فرسایش‌ها را کرد و جبران آن را با وسایل درست، پیش‌بینی نمود، و الا انسان از بین خواهد رفت. ممکن است انسان از لحاظ مادی و صوری، تونموند و فربه هم بشود؛ اما اگر به فکر جبران این سایش‌ها نباشد، از لحاظ معنوی نابود خواهد شد. قرآن می‌فرماید: «إِنَّ الدِّينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ». «ربّنا الله» یعنی اعتراف به عبودیت در مقابل خدا و تسلیم در مقابل او. این چیز خیلی بزرگی است؛ اما کافی نیست. وقتی می‌گوییم «ربّنا الله» برای همین لحظه‌ای که می‌گوییم، خیلی خوب است؛ اما اگر «ربّنا الله» را فراموش کردیم، «ربّنا الله» امروز ما دیگر برای فردای ما کاری صورت نخواهد داد. لذا می‌فرماید: «ثُمَّ اسْتَقَامُوا»؛ پایداری و استقامت‌کنند و در این راه باقی بمانند. این است که موجب می‌شود «تتنزل علیهم الملائكة»، و الا با یک لحظه و یک برهه خوب بودن، فرشتگان خدا بر انسان نازل نمی‌شوند، نور هدایت و دست کمک الهی به سوی انسان دراز نمی‌شود و انسان به مرتبه عباد صالحین نمی‌رسد. باید این را ادامه داد و

تبیین ابعاد استقامت در منظومه فکری «رهبر شهید»؛ پیوند میان جهاد عملی و معنوی

مقاومت؛ از جهاد در میدان تا استقامت در جان

شبانه‌روز، گاهی هزار رکعت نماز می‌خواند»، (۱۲/۱۱/۱۳۷۵؛ بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران) این تصویر از زیست امام علی(ع) و شرح آن در بیانات رهبر شهید نسبت عمیق میان مسئولیت اجتماعی و بندگی شخصی را به شکلی روشن نشان می‌دهد.

جهاد درونی پشتوانه جهاد بیرونی

در مبانی دین اسلام همواره پیوند میان مبارزه در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی با تهذیب نفس و ارتباط مستمر با خداوند برجسته می‌شود. همان گونه که قائد شهید مردم ایران در مورد امام راحل فرمودند: «جهاد این مرد بزرگ [امام(ره)] صرفاً جهاد سیاسی و اجتماعی یا جهاد فکری نبود بلکه همراه با همه این جهادها، جهاد درونی، جهاد با نفس، پایبندی به ارتباط مستمر و دائم با خدای متعال هم بود؛ این هم درس است. این جور نیست که اگر ما در میدان جهاد فکری یا جهاد علمی یا جهاد سیاسی یا جهاد نظامی وارد شدیم، حق داشته باشیم که از این بخش از جهاد صرف نظر کنیم. امام بزرگوار اهل خشوع بود، اهل بکاء بود، اهل دعا بود، اهل توسل و تضرع بود. در همین ماه مبارک شعبان مکرر این فقره مناجات شعبانیه را در سخنرانی خود تکرار می‌کرد: اَللّٰهُ هَبْ لِيْ كَمَالِ الْاِنْقِطَاعِ الْيَكِّ وَ اَنْزِ اَبْصَارُ قُلُوْبِنَا بِضِيَاءِ نَظَرِهَا اَلْيَكِّ حَتّٰى تَخْرُقَ اَبْصَارُ الْقُلُوْبِ حُجُبَ الْتَوَرُّ قُتْلِشْ اِلٰى مَعْدِنِ الْعَطَفَةِ. این رفتار او بود، گریه سحرگاهان او، مناجات او، دعای او، ارتباط دائمی او که این حالت، پشتوانه معنوی تداوم و استمرار جهاد این مرد بزرگ را تشکیل می‌داد. این راه هم در حاشیه جهاد فی سبیل الله امام بزرگوارمان به یاد داشته باشیم.» (۱۴/۳/۱۳۹۴؛ بیانات در مراسم بیست و ششمین سالگرد رحلت امام خمینی(ره)) مطابق این امر، رهبر شهید ما با الگوگیری از زیست امام راحل جهاد اصیل را حاصل هزم‌مانی حضور در میدان و مراقبت از باطن معرفی می‌کنند.

دعا، ذکر و عبادت؛ پشتوانه‌های مقاومت معنوی

در هر نقشی که در اجتماع با خانواده‌ها بشیم وظایف سنگینی داریم. رهبر شهید ملت ایران در این خصوص می‌فرمایند: «... وظیفه سنگین است؛ اگر بخواهیم این وظایف را انجام بدهیم، احتیاج داریم به این استحکام ارتباط. باید ارتباط را قوی کرد؛ روزبه‌روز باید این ارتباط را حفظ کرد. ذکر دائم برای این است؛ اینکه نماز را در هر روز گذاشته‌اند و با تنایوب گذاشته‌اند، برای این است که ما دچار غفلت نشویم. یکی از بزرگ‌ترین نعمت‌های خدا، همین واجب کردن نماز بر ماست. اگر نماز را بر ما واجب نمی‌کردند، ما غرق در غفلت می‌شدیم؛ صبح از خواب که می‌شوید، به یاد خدا؛ ظهر، وسط اشتغالات زندگی و معیشتی، به یاد خدا؛ شب؛ در پایان یک روزی که در آن تلاش کردید و کار کردید، به یاد خدا. «با یادرویت جای در بستر گزفتم/ با آرزویت سر زبستر برگزفتم» این از ترتیب برنامه‌ای است که برای ما در نظر گرفتند...» (۶/۳/۱۳۹۴؛ بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی) در این چارچوب، ذکر و نماز سازوکار حفظ حضور قلب و تداوم استقامت در مسیر مسئولیت‌تلقی می‌شوند.

بررسی رازهای اربعین و جایگاه اشک بر ام حسین(ع) در کلام امام رضا(ع) در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام مکرم‌دوست

جامانده‌های کربلا چگونه ثواب اربعین را می‌برند؟

رضوی می‌شود و برای مصائب سیدالشهدا(ع) عزاداری می‌کند، در حقیقت نامش در دفتر زائران معنوی اربعین ثبت می‌شود. پس زیارت حضرت رضا(ع) جایگزین فیزیکی کربلا نیست، اما کوناثرین راه برای اتصال روح جاماندگان به کاروان حسینی است.

به عنوان پرسش پایانی، در روایت‌های رضوی تأکید بسیار ویژه‌ای بر گریه و عزاداری برای حضرت سیدالشهدا(ع) شده است. جایگاه اشک بر امام حسین(ع) در کلام حضرت رضا(ع) چیست و چرا ایشان این عزاداری را مایه پاکی دل و نجات انسان می‌دانند؟

در اندیشه معارفی حضرت رضا(ع)، گریه به ارام حسین(ع) صرفاً یک واکنش احساسی و گذرا نیست؛ بلکه نشانه زنده بودن دل و نقطه آغاز تحول معنوی انسان است. امام رضا(ع) در حدیثی بسیار تکان‌دهنده می‌فرمایند: «فَعَلَى مِثْلِ الْحُسَيْنِ فَلْيَبْكُ الْيَاكُونُ فَإِنَّ الْبُكَاءَ عَلَيْهِ يَحْطُ الذُّنُوبُ الْعِظَامُ»؛ گر گریه‌کنندگان باید بر کسی چون حسین گریه کنند؛ چرا که گریه بر او گناهان بزرگ را می‌ریزد.» (وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۰۴) دلیل اینکه حضرت رضا(ع) اشک بر سیدالشهدا(ع) را با نجات انسان گره زده‌اند، دو نکته اساسی است؛ ابتدا نرمی دل و پاک‌سازی روح و اینکه اشک، قساوت و تیرگی را از جان انسان می‌شوید. وقتی دل انسان با یاد مظلومیام نام نرم شد، نور خدا به آن وارد می‌شود. قرآن کریم نرمی و خشوع دل را شرط اصلی هدایت می‌داند و می‌فرماید: «أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ». (سوره حدید، آیه ۱۶)

نکته مهم دیگر اینکه این اشک اعلام وفاداری به جبهه حق است، عزاداری واقعی، فقط سوگواری نیست؛ بلکه همسو شدن با اهداف امام حسین(ع) یعنی عدالت، حیا و آزادی است. کسی که صادقانه بر امام می‌گرید، در حقیقت خط خود را از ظلم و گناه جدا کرده است. به همین دلیل حضرت رضا(ع) فرمودند: اگر برای حسین(ع) گریه کنی، خداوند گناهات را می‌بخشد (عیون اخبارالرضا(ع)، ج ۱، ص ۲۹۹)؛ زیرا این اشک، توبه‌ای عملی است که انسان را به خیمه توحید و ولایت بازمی‌گرداند.

تجلی کامل توحید و ولایت الهی خاضع شده است. قرآن کریم درباره چنین بیوت و آستان‌های مقدسی می‌فرماید: «فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ» (سوره نور، آیه ۳۶). حرم حسینی از عالی‌ترین مصادیق این بیوت رفیع است. در نگاه حضرت رضا(ع)، زیارت امام حسین(ع) یک عمل جدا از عبودیت خدا نیست، بلکه میانبرترین راه برای نیل به توحید ناب است. زائر در کربلا، از مجرای مظلومیت و عظمت ولی خدا، مستقیماً به مبدأ اعلا متصل می‌شود و ثوابی هم‌سنگ با قرب عرشی می‌یابد.

■ برای کسانی که امسال توفیق حضور در پیاده‌روی اربعین را پیدا کرده‌اند و حسرت می‌خورند، حضور در حرم مطهر امام رضا(ع) چه معنایی دارد؟ آیا در آموزه‌ها و روایات رضوی، راهی هست که این جاماندگان هم خود را به ثواب و حقیقت اربعین برسانند؟

نکته مهم این است که نباید تصور کنیم یک زیارت جایگزین زیارت دیگر می‌شود؛ چراکه هر زیارتی جایگاه و برکت خاص خودش را دارد. اما درباره جاماندگان اربعین، در آموزه‌های حضرت رضا(ع) دواصل روشن وجود دارد که حسرت نرفتن راه پادشاه و آرامش تبدیل می‌کند: ابتدا اصل نیت صادقانه است؛ چرا که در فرهنگ اهل بیت(ع)، نیت پاک خودش بخشی از عمل است. کسی که تمام وجودش شوق رفتن به کربلا بوده اما به خاطر مشکلاتی نتوانسته برود، طبق کلام الهی از اجر آن محروم نمی‌شود.

قرآن کریم می‌فرماید: «وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» (سوره نجم، آیه ۳۹). یعنی ملاک اصلی، همان سعی، اشتیاق و اراده قلبی انسان است. نکته مهم دیگر این است که حضرت رضا(ع) خودشان بیشتر ن تأکید را بر احیای نام و یاد کربلا داشتند. ایشان در روایت معروفی به ریان بن شبیب فرمودند: «إِنْ كُنْتُ بِكَ يَا لِبَشِيَّ فَإِنَّكَ لِلْحُسَيْنِ»؛ اگر خواهی برای چیزی گریه کنی، برای حسین(ع) گریه کن.» (عیون اخبارالرضا(ع)، ج ۱، ص ۲۹۹) معنای این کلام این است که در آستان امام رضا(ع)، همیشه مسیر دل به سوی کربلا باز است. زائر وقتی با همان نیت اربعینی وارد حرم قدسی

دریافت آموزه‌های والای الهی است؛ چنان‌که درباره حضرت موسی(ع) می‌فرماید: «وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فِئَةٍ مِيقَاتٍ رَّبِّهِ أَتَعْلَمُ لَيْلَةً» (اعراف، آیه ۱۴۲). بنابراین در نگاه امام رضا(ع)، عدد ۴۰ هم ظرفی برای شکستن تعلقات نفسانی است و هم مظهری برای رسیدن به حکمت. پیوند این معنا با اربعین حسینی در این است که ۴۰ روز فاصله میان عاشورا تا اربعین، یک دوره چله‌نشینی امت اسلام در مکتب سوز و صبر است. زائر در این ۴۰ روز، حزن عاشورا به حکمت پایداری تبدیل می‌کند. پیاده‌روی اربعین در حقیقت تجلی عملی این اخلاص ۴۰ روزه است؛ جایی که زائر تمام تعلقات دنیوی را پشت سر می‌گذارد تا به حکمت نصرت ولی خدا دست یابد.

■ تعبیر شگفت‌انگیز امام رضا(ع) درباره زیارت حضرت سیدالشهدا(ع) که می‌فرماید: «كَمْ زَارَ اللَّهُ فُوقَ عَرِشِهِ»، گاهی برای مخاطبان محل تامل کلامی است. از منظر معارفی، آیا این تعبیر نشان‌دهنده عینیت زیارت ولی خدا یا توحید است یا جلوه‌ای از مقام بی‌بدیل امام حسین(ع) نزدیک‌رگار؟

این عبارت والای رضوی که می‌فرماید: «مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بِسَبْطِ الْفَرَاتِ كُنْ زَارَ اللَّهِ فُوقَ عَرِشِهِ»؛ هر کس قبر امام حسین(ع) را در کنار فرات زیارت کند، مانند کسی است که خدا را بالای عرش او زیارت کرده است» (ثواب الأعمال، ص ۹۸ / تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۴۵) یکی از اوج‌های معارفی در باب امامت و توحید است. برای فهم این تعبیر، ابتدا باید دانست که خداوند متعال جسم نیست تا ممکن باشد عرش فیزیکی داشته باشد؛ بلکه عرش در فرهنگ قرآن و روایات، مظهر جلال، عظمت و مرکز تدبیر ربوبی است. بنابراین، زیارت خدا در عرش به معنای رسیدن زائر به بالاترین مراتب شهود، قرب و معرفت الهی است.

این تعبیر، تفکیک‌پذیر نیست؛ یعنی هم نشان‌دهنده مقام عظیم ثار الله است و هم مصداق کامل توحید. امام حسین(ع) کسی است که در روز عاشورا همه چیز خود را خالصانه در راه خدا داد و مظهر تاتم اسما و صفات الهی شد.

وقتی زائر به آستان او سر فرود می‌آورد، در حقیقت در برابر